

“Wat was,

**TRANSYLVAAANSE TRADITIES
EN BERGLANDSCHAPPEN**

zal zijn”

Het fietspotentieel van de Roemeense Karpaten is enorm, met 24 bergtoppen boven de 2000 m en de 'laatste middeleeuwse landschappen van Europa'. Ik trok door de spectaculaire natuur en het rijke erfgoed van Maramureş.

- 1 Dichtbij de Oekraïense grens regent het pijpenstelen. Ik ben nét op tijd binnen, de rest is zo nat als een hond.
- 2 In het Apuseni-gebergte overnachten we op een boerderij.
- 3 Beklimming van de Transfăgărășan, een fantasietje van Ceaușescu om de mens 'dichter bij de natuur' te brengen
- 4 Een orthodoxe priester verwelkomt ons in een eeuwenoude houten kerk in Păușa.
- 5 In de Transsylvaanse heuvels liggen veel Saksische dorpen. In de 12de eeuw lokte de Hongaarse koning ook Walen daarheen om de regio te bevolken en verdedigen tegen Oosterse invasies.

Vaak is er slechts één weg, die kilometerslang loodrecht door dorpen en natuur loopt, zonder stoplichten of kruispunten.

Over slingerende wegen fietsen we door de bossen van het Apuseni-gebergte en door uitgestrekte weilanden. We passeren stuwmeren op bergrivieren in diep uitgesneden valleien en de hoogstgelegen dorpen van Roemenië.

De Ursoaia-pas wordt onze eerste echte bergpas op 1325 m hoogte, meteen één van de mooiste van Roemenië. Er hangt een dichte mist in de valleien. Daarboven: een stralend blauwe hemel en de toppen van het Apuseni-gebergte. De tweede lange klim naar de Vârtoap-pas op 1219 m gaat geleidelijk. Aan de horizon verschijnen besneeuwde pieken.

Groen, groen, groen

De afdaling leidt ons naar een gigantische vallei, een droomwereld van alleen maar groen, groen, groen. Het klimmen en dalen zijn minstens zo verslavend als de rust, de verlatenheid. Ook op minder zinderende wegen is het geluid van ronddraaiende kettingen en banden op asfalt hypnotiserend. Vaak is er slechts één baan, die kilometerslang loodrecht door dorpen en natuur loopt, zonder stoplichten of kruispunten.

De regio die we doorkruisen wordt ook wel Țara Moților – of Motzenland – genoemd, naar de oud-

Germaanse bevolkingsgroep die in de geïsoleerde dorpen op de groene golven woont. Helaas hebben ook grote houtkapbedrijven deze plek ontdekt, aangemoedigd door de West-Europese vraag naar Roemeens hout.

Land van Houten Kerken

Ook in Roemenië zelf is het hout gegeerd. Dit gebied in Maramureș wordt *Țara Biseriilor de Lemn* genoemd, Land van Houten Kerken. Zo is er de kerk van Ghighișeni, gebouwd in 1743. Dat ze tijdens ons bezoek vol gelovigen zit, is voor een westerse atheïst tegelijk fascinerend en onbegrijpelijk. Of die van Păușa uit 1730, waar de orthodoxe priester de fietsers uit Vlaanderen ontvangt. Het is verbijsterend dat zo'n bouwwerk met massief eiken muren en vlijmscherpe houten torens slechts een paar honderd mensen bedient.

Terwijl onze kerken leeglopen en veranderen in erfgoed, zetten de Roemenen er nog volop nieuwe neer. Niet alleen omdat ze zo vroom zijn, maar ook omdat de Orthodoxe Kerk veel politieke invloed heeft. Het Săpânța-Peri-klooster – met de hoogste houten kerktoeren van Europa – lijkt eeuwenoud, maar

werd in 1997 gebouwd. Ook het Bârsana-klooster is een complex van spectaculaire houten bouwwerken, replica's van het oude klooster uit 1711.

Familie en tradities

Bij de toegangsweg tot Cehu Silvaniei – partnerstad van Dilbeek – wachten een politieauto en een groepje jongeren op de fiets ons op. Het blijkt een welkomstcomité te zijn. Ze begeleiden ons richting het gemeentehuis voor *țuică* (sterke drank) en een toespraak van de burgemeester: “Familie en onze tradities, dit zijn de belangrijkste dingen in ons leven.”

De volgende dag blijkt echter het tegendeel wanneer we door Certeze rijden. ‘Lelijkste gemeente van Roemenië’, het is ook een titel. Het is me niet duidelijk wat de mensen hier bezielt, maar ze bouwen afschuwelijk pompeuze villa’s. Tussen de neppaleizen zie ik hier en daar nog een eenzaam, mooi traditioneel huisje.

Een traditie die wél gekoesterd wordt, is het Cimitirul Vesel: de ‘vrolijke begraafplaats’. Elk graf is felgekleurd met iconen en verzen die scènes uit de levens van de overledenen weergeven. Op één van de graven staat bijvoorbeeld een vrouw afgebeeld terwijl ze bij het fornuis een ei bakt. Dit idee van

timmerman Stan Ioan Pătraș uit 1935 is uitgegroeid tot een toeristische trekpleister.

Geschilderde paaseieren

De Prislop-pas doet ons klimmen tot 1411 m hoogte over 23 km. De échte schoonheid onthult zichzelf pas voorbij de top: tijdens de afdaling vliegen we een verborgen wereld binnen, waarin we volledig omringd zijn door bergwanden vol dennenbomen – vliegende Karpatische tapijten – met aan de horizon een besneeuwde top.

Beneden ligt Ciocănești in een afgelegen vallei in de historische regio Boekovina, die tegenwoordig verdeeld is tussen Roemenië en Oekraïne. De huisjes lijken wel geschilderde paaseieren. Dat is geen toeval: paaseieren schilderen is er een populaire traditie. Sinds 1950 werden ook de huizen versierd met dezelfde patronen. Het leverde Ciocănești een plekje op de Lonely Planet-lijst van ‘meest kleurrijke dorpen van Europa’ op.

Boekovina is misschien wel het hart van het oude Europa. Een waslijst aan volkeren passeerde hier: het Rijk van Kiev, de Turkse volkeren, de Tataarse indringers, de Oekraïense verdedigers, het Poolse koninkrijk, het Moldavische vorstendom, de Hongaarse controle,

→

- 1 De Transalpina is de hoogst berijdbare bergpas in Roemenië (2145 m). De afdaling biedt een prachtig uitzicht over de Transsylvaanse vlakte.
- 2 Met Jef Vanhoof, een van de beziëlers van de fietsreizen van ADR

Het welkomstcomité begeleidt ons richting het gemeentehuis voor sterke drank en een toespraak van de burgemeester.

→ het Ottomaanse rijk, het Habsburgse rijk, Roemenië, de Sovjet-Unie ... De geschiedenis hangt gewoon in de lucht, zoals ochtenddauw tussen de dennen.

Derde mooiste weg

Vanuit Ciocănești beklimmen we de Transrarau, gekend als 'de derde mooiste weg van Roemenië' na de Transalpina en de Transfăgărășan in de Zuidelijke

Karpaten. Deze rustige weg is niet toegankelijk voor vrachtwagens. Tussen de groene flanken slingert hij omhoog tot de iconische dubbele rotspieken van het Rarău-gebergte (1651 m) plotseling verschijnen.

De afdaling leidt ons door dichte naaldbossen, terwijl de zonnestralen door de bomen pieken. Aan de andere kant opent zich het panorama op de vallei: gouden hooibergen, stallen en kuddes, de rivier de Bistrița met kleine watervallen en houten huizen op de heuvels.

Wat was, zal zijn

"Wat was, zal zijn", las ik ooit in een Hongaarse kerk in Roemenië. Hetzelfde zou je van deze regio kunnen zeggen, maar schijn bedriegt. Massale emigratie veroorzaakt onzichtbare schade aan het sociale weefsel. "Mijn familie woont in België", zegt een vrouw in Moldovița die het hooi voor de koeien aan het opstapelen is. Al drie jaar lang kan het dorp geen enkele arts vinden om consultaties te houden in het gloednieuwe medische centrum, gebouwd met steun van de gemeente Kruikeke en Actie Dorpen Roemenië (ADR).

Het is moeilijk om deze betreurenswaardige realiteit te verzoenen met de rijke cultuur en geschiedenis. Uit de traditionele paasepatronen – tentoongesteld in het Muzeul Oualor Lucia Condrea – blijkt een waanzinnig oog voor geometrische details. Hopelijk kan dit zorgzame oog ook in de moderne organisatie van politiek, economie en samenleving doordringen. •

Praktische info

Met **drie unieke fietsreizen** brengt **Actie Dorpen Roemenië** (ADR) je het **beste van natuur én erfgoed**. Dankzij hun 30 jaar terreinervaring in Roemenië zijn hun tochten de beste sportief-culturele introductie tot deze onbekende parel. Slapen en lunchen doe je in huiselijke pensions, alsof je bij de Roemenen thuis bent. Soms ook in sterrenhotels in de bergen, maar zelfs daar is er altijd iets puurs.

ADR organiseert drie inleefreizen in de zomer van 2024. Naast **Maramureș** kan je de **regio Banat** verkennen, met als hoogtepunten het nationale park Domogled, de Donau en de Transalpina. Of je kan kiezen voor de Hoge Karpaten, met als topattractie de Transfăgărășan. Die weg werd door de presentatoren van Top Gear gedoopt tot 'de beste van de wereld, beter dan de Stelvio!'

Je inschrijvingsgeld gaat naar medische projecten in de dorpen. Meer informatie vind je op advrvaanderen.be/fietsinleefreizen

